

УДК 658.562.012.7

ББК 30.607

М. 34

ISBN 978-617-7433-37-7

Попович Л.М. Результативність використання моделі управління громадсько-активною школою як активною соціально-педагогічною системою / Л. М. Попович // Міжнародна конференція «Інноваційні технології в науці та освіті. Європейський досвід». (21– 24 листопада 2017 р., м. Відень, Австрія) : Матеріали. У 2-х томах. Том II. Упорядники : Хохлова Т. С., Кімстач Т. В. – Дніпро – Відень, НМетАУ, ІніФН, 2017. – С.108 – 112.

РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ГРОМАДСЬКО - АКТИВНОЮ ШКОЛОЮ ЯК АКТИВНОЮ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЮ СИСТЕМОЮ

*Л.М.Попович, науковий співробітник
Інститут педагогіки НАПН України, м. Київ, Україна*

Постановка проблеми. Громадсько-активна школа надає якісні освітні послуги учням, залучає ресурси місцевої громади, батьків та жителів громади до вирішення соціально-культурних, організаційно-виховних, управлінських проблем, які постають перед новою українською школою, громадою, країною. Серед основних проблем діяльності громадсько-активної школи є такі основні: демократизація школи, волонтерство, партнерство школи і місцевої громади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняні вчені досліджували проблеми змін освітньої системи, державно-громадського та громадсько-державного управління загальноосвітніми навчальними закладами, теоретико-методичні засади інформаційного забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів, інноваційні аспекти в освіті і науці в Україні: Л. М. Гриневич, Л. М. Калініна, В. Г. Кремень, С. В. Королюк, О. М. Онаць, О. В. Пастовенський, Л. І. Паращенко [4; 6; 7; 8; 9; 10; 11] та інші.

Формулювання цілей статті. З огляду на зазначене вище, ставиться завдання розкрити результативність використання моделі управління громадсько-активною школою як активною соціально-педагогічною системою.

Виклад основного матеріалу. Проблеми стратегічного управління, планування, управління інноваційним освітнім процесом у школі, змісту та особливостей шкільного менеджменту, маркетингової діяльності директора школи, впровадження та здійснення фінансового менеджменту, ролі інформаційної системи в забезпеченні якості діяльності школи досліджували вчені : Л. І. Даниленко, Л. М. Калініна, Л. М. Карамушка, О. М. Онаць, В. В. Олійник, Т. М. Сорочан та інші [12] .

Вітчизняний учений Л. М. Калініна обґрунтувала нову форму управління в системі середньої освіти, яка передбачає «надання керівникам академічної, організаційної та фінансової автономії, свободи з персоніфікованою відповідальністю за одноосібно прийняті рішення, прозорість індивідуальних і

колективних управлінських рішень, потребує обґрунтування на партнерських демократичних засадах та втілення у практику роботи.» [2, с. 42].

У наукових дослідженнях вітчизняного вченого О. М. Онаць визначено, що «сутність феномену управління ГАШ полягає в тому, що керівник разом зі своєю шкільною командою та представниками громадських структур має запроваджувати державно-громадську модель управління з посиленням ролі громадських структур. Для трансформації школи в громадсько-активну керівництву навчального закладу необхідно організувати роботу над спільним баченням його розвитку, забезпечити командне навчання...» [2, с. 49].

Виявлено, що школа поступово стає невід'ємною частиною демократичного суспільства, діяльність громадсько-активних шкіл позитивно впливає на розвиток активності членів громади, а демократичні цінності інтегруються в шкільне життя та місцевої громади, заклади освіти стають конкурентоспроможними, а досвід роботи громадсько-активних шкіл набуває поширення.

У процесі дослідно-експериментальної діяльності науковими співробітниками відділу економіки та управління загальною середньою освітою ІІ НАПН України вибудовано та експериментально перевірено модель управління громадсько-активною школою як активною соціально-педагогічною системою.

На думку вітчизняного вченого М. Д. Ярмаченка «моделювання» – це дослідження певних явищ, процесів або систем об'єктів шляхом побудови і вивчення їх моделей; використання моделей для визначення або уточнення характеристик і раціоналізації способів побудови заново конструйованих об'єктів. « [1, с. 323].

Теоретико-методологічне забезпечення нашої моделі управління громадсько-активної школи як активної соціально-педагогічної системи ґрунтується на основі аналізу філософської, педагогічної, наукової та методичної літератури. Метод моделювання обґрунтований у наукових працях О. С. Бондар , К. В. Гораш , Л. О. Лузан, В. І. Маслова та інших. [13, с. 20; 14, с. 320].

У нашому дослідженні модель управління громадсько-активними школами як активними соціально-педагогічними системами передбачає діяльність реалізації цілей розвитку громадсько-активної школи на основі визначених закономірностей, принципів і функцій.

Змістовий компонент.

Складові розвитку компетентності директорів громадсько-активних шкіл: базові, управлінські, загально фахові, методичні.

Мотиваційно-особистісний – створення стійкої мотивації до розвитку управлінської компетентності громадсько-активними школами як активними соціально-педагогічними системами.

Когнітивний – засвоєння знань, формування уявлення про застосування їх; засобів управлінської компетентності у професійній діяльності.

Технологічний – визначення критеріїв та показників, структури, діагностика та аналіз, планування, стратегічне планування, проектування структури та змісту, організація процесу навчання, науково-методичний супровід, індивідуальний підхід; оцінка, аналіз, регулювання процесу розвитку

управлінської компетентності педагогів, громадсько-активними школами як активними соціально-педагогічними системами.

Цільовий компонент.

Мета: висвітлення досвіду громадсько - активних шкіл та перспектив упровадження моделі громадсько - активної школи як базової моделі нової української школи.

Завдання: розвиток управління громадсько-активними школами як активними соціально-педагогічними системами; участь членів співтовариства у вирішенні питань управління, співуправління навчальним закладом.

Принципи: гуманізації, демократизму, науковості, системності, людиноцентризму, проблемності.

Методологічні підходи: системний, особистісно-діяльнісний, компетентнісний, діяльнісно -розвивальний, культурологічний.

Стратегія управління ГАШ: демократизації шкільного життя, формування і розвитку управлінської та організаційної культури, навчання керівництву та лідерству, самоменеджменту керівника і педагогічного колективу, запровадження інноваційних управлінських технологій, розвиток партнерських відносин, волонтерства.

Операційно-діяльнісний компонент.

Форми : тренінги, робота в команді, проблемні семінари, педагогічні ради, майстер-класи, дослідно-експериментальна діяльність, індивідуальні консультації, самоосвітня діяльність.

Методи: пояснювально-ілюстративний, проблемний, експериментальний, проектування, моделювання.

Засоби : наукова і методична література, засоби масової інформації, методичні рекомендації, інформаційно - комунікативні технології.

Результативний компонент.

Рівні сформованості (високий, середній, низький)

Критерії та показники (операційно - діяльнісний, ціннісно-мотиваційний, когнітивний, суб'єктивний).

Структурними компонентами моделі визначено:

- дидактичний модуль – навчальний процес: навчальні уроки з елементами інноваційних технологій;
 - управлінський модуль – державно-громадське управління (планування, аналіз, громадський контроль, моніторинг навчальних досягнень учнів, облік, корегування, узагальнення).
 - виховний модуль – система виховання, учнівське самоврядування, навчання лідерів, робота шкільного парламенту; уведення технології реалізації проєктів; розвиток волонтерства;
- розвивальний модуль – позакласна навчально-розвивальна діяльність; шкільна газета, телебачення, зв'язок із засобами масової інформації;
- науково-методичний модуль – науково-методичний супровід управління громадсько-активних шкіл.
 - організаційний – створення освітнього, культурного, інформаційного середовища

Результативність:

активізується співпраця з громадськими організаціями, партнерські відносини з членами громади; розвиток волонтерства в громаді; активізуються учні, вчителі, члени громади у громадському житті; покращується ресурсне забезпечення громадсько-активної школи; створюється сучасне освітнє інформаційне середовище; школа поступово стає активною частиною демократичного суспільства; покращується якість знань і вихованість учнів; учні стають більш підготовленими до активного та самостійного життя.

Висновки. Впровадження на практиці експериментальними навчальними закладами Київської та Житомирської областей моделі громадсько-активної школи, використання командного методу роботи сприяє розвитку управлінської компетентності керівника навчального закладу, розвитку громадянської активності педагогічних працівників, учнів, батьків, зміцнення партнерських стосунків, розвитку волонтерства, школа працює на розвиток громади.

Посилання

1. Педагогічний словник /За редакцією дійсного члена АПН України Ярмаченка М. Д. – К.: Педагогічна думка, 2001. – 514 с.

2. Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2016 рік. – К.: Інститут педагогіки, 2016. – 260 с.

3. Демократичне врядування в школах: [посібник] / [Е. Бекман, Б. Траффорд]; пер. з англ. та адапт. Л. І. Паращенко; заг. ред. укр. версії: Н. Г. Протасова. – 2-ге вид. – К.: НАДУ, 2014. – 100 с. – (Навчатися і жити в демократії).

4. Гриневич Л. М. Децентралізація управління освітньою системою (на прикладі Польщі) / Л. М. Гриневич // Освіта і управління. – 2004. – № 3–4. – С. 156-160.

5. Громадсько - активні школи в Україні: кроки до дій: Посібник зі створення та управління громадсько - активною школою. – Всеукраїнський фонд «Крок за кроком» – 2-ге видання. – К.: СПД – ФО Парашин К. С. 2008. – с. 164.

6. Калініна Л. М. Теоретико-методичні засади інформаційного забезпечення організаційного механізму управління загальноосвітнім навчальним закладом : монографія / Л. М. Калініна. – К., 2014. – С.246.

– Режим доступу: http://undip.org.ua/news/library/monografii_detail.php?ID=5465

7. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. / В. Г. Кремень // – К.: Грамота, 2005. – 448 с.

8. Королюк С. В. Особливості громадсько-державного управління в діяльності сучасної школи / С. В. Королюк //Теорія та методика управління освітою. – 2010. – № 3. – Режим доступу: <http://tme.umo.edu.ua/docs/3/Koroliuk.pdf>.

9. Калініна Л.М., Онаць О. М. Концептуальні засади організаційних механізмів і технологій громадсько-державного управління загальноосвітніми навчальними закладами : посібник /Л.М.Калініна, О. М. Онаць ; за наук. ред. Л. М. Калініної. – К. : 2015. – 109 с.

10. Пастовенський О. В. Наукові основи громадсько-державного управління загальною середньою освітою в регіоні: моногр. / О. В. Пастовенський. – Житомир: ПП. «Рута», 2014. – 385 с.

11. Паращенко Л. І. Громадянська активність молоді: досвід, методологія, перспективи. – Методичний посібник. За редакцією Л. Паращенко – К., 2010. – 84 с.

12. Лузан Л. О. Управління розвитком професійної компетентності вчителів філологічних дисциплін у закладах післядипломної освіти: Автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.06. ДВНЗ «Університет менеджменту освіти». – К., 2013. – с. 20.

13. Менеджмент освіти : Навчальний посібник / За ред. Л. Даниленко, Л. Карамушки. – К.: Шкільний світ, 2003. – 400 с.

14. Маслов В. І., Бондар О. С., Горах К. В. Наукові основи та технології компетентного управління загальноосвітнім навчальним закладом: Монографія. – Тернопіль : Крок, 2012. – 320 с.

РЕЗУЛЬТАТИВНОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МОДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ ОБЩЕСТВЕННО – АКТИВНОЙ ШКОЛОЙ КАК АКТИВНОЙ СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ СИСТЕМОЙ

Ключевые слова: общественно-активные школы; гражданское общество; государственно-общественное управление, модель управления общественно-активной школой.

Аннотация: среди основных проблем деятельности общественно-активной школы есть такие основные: демократизация школы, волонтерство, партнерство школы и местного сообщества; в процессе исследования выстроена и апробирована модель управления общественно-активной школы; внедрение модели управления общественно-активной школы, как активной социально-педагогической системой, положительно влияет на системное управление учебным заведением.

THE EFFECTIVENESS OF USING THE MODEL OF MANAGEMENT OF SOCIALLY-ACTIVE SCHOOL AS AN ACTIVE SOCIAL AND PEDAGOGICAL SYSTEM

Key words: socially – active schools; civil society; state and public management, model of socially-active school management.

Annotation: Among the main problems of the activity of the socially active school there are the following: school democratization, volunteering, partnership of a school and the local community; during the process of research the model of management of socially active school has been constructed and tested; the implementation of a model of management of a socially active school, as an active socially-pedagogical system positively influences the system of an educational institution manage